

TARTU ÜLIKOOLI ARENGUKAVA 2008 (A2008)

Sissejuhatus

Tartu Ülikooli arengukava 2008 määratleb ülikooli rolli ühiskonnas, esitab edasise arengu läbimurdevaldkonnad, eesmärgid ja tegevuskava. Läbimurdevaldkond on tegevussuund, kuhu koondatakse ülikooli akadeemiline ja materiaalne potentsiaal ülikooli missiooni ja eesmärkide täitmiseks.

Tartu Ülikooli arengukava 2008 lähtub Eestist kui Euroopa Liidu liikmest ja teadmispõhise ühiskonna poole liikuvast riigist ning arvestab olulisemate strateegiadokumentide nagu "Teadmispõhine Eesti", "Säästev Eesti 21" ja "Eesti edu 2014" ning ühiskondliku kokkuleppe, Euroopa Liidu Lissaboni tippkohtumise ja Bologna protsessi sihiseadeid.

I. STRATEEGIA

Missioon

Tartu Ülikool on eri teadusvaldkondi ühendav rahvusülikool. Tartu Ülikooli missioon on olla kõrgelt haritud Eesti alalhoidja ja edendaja maailmatasemel teadusloome ja teaduspõhise kõrghariduse andmise kaudu.

Tartu Ülikooli missioon teostub koostöös kodu- ja välismaiste partneritega.

Visioon

Tartu Ülikool on rahvusvaheliselt tunnustatud teadusülikool ja Eesti akadeemilise vaimuse, rahvuskultuuri, teaduskeele ning kõrgtehnoloogilise innovatsiooni keskus.

Ülikooli areng teostub viie läbimurdevaldkonna edendamise kaudu.

1. läbimurdevaldkond. RAHVUSÜLIKOOLI TUGEVDAMINE

Ülikool seab eesmärgiks rahvusülikooli tugevdavate teadus- ja õppesuundade, eestikeelse õppetöö ja publitseerimise jätkuva arengu kõigil erialadel, sest need toetavad rahvuse identiteeti üldises rahvusvahelistumise protsessis ning rõhutavad ülikooli rolli rahvusliku järjepidevuse hoidjana. Rahvusülikoolile on oluline eesti keele, kirjanduse ja ajaloo uurimine ning Eesti looduse, keskkonna, ühiskonna, majanduse ja kultuuri selliste aspektide väärtustamine, mis Eesti *alma mater*'it Euroopa ja maailma ülikoolide hulgas eristades ja esile tõstes kindlustavad tema rahvusvahelise positsiooni. Rahvusülikool pöörab erilist tähelepanu meditsiinile, kus ülikool koostöös TÜ Kliinikumiga kannab vastutust valdkonna arengu eest Eestis. Rahvusülikooli roll tuleb kindlaks määrata rahvusülikooli seaduses.

2. läbimurdevaldkond. RAHVUSVAHELISTUMINE

Tartu Ülikool **saab rahvusvaheliseks teadusülikooliks.** Euroopa teadus- ja haridusruumis tagab ülikooli jätkusuutliku arengu ainult teaduse ja õppetöö rahvusvaheline konkurentsivõime, mida ülikool tugevdab oma liikmeskonna kaudu rahvusvahelistes koostöövõrgustikes osaledes. Tartu Ülikool loob uued erialadevahelised teaduse tippkeskused ja suurendab teaduspublikatsioonide arvu. Ühtlasi rakendab ülikool ka võõrkeelseid õppekavu ning suurendab välisõppejõudude ja välisüliõpilaste arvu.

3. läbimurdevaldkond. RAHVUSLIKU TIPPHARITLASKONNA JÄRJEPIDEVUSE TAGAMINE

Tartu Ülikooli ja rahvuse vaimu kandjad on haritlased. Ülikool seab oma eesmärgiks tagada rahvusliku teadlaskonna jätkusuutlikkus. Selleks **valmistab ülikool doktoriõppes ette Eesti tippharitlasi** nii teadlaskonna järelkasvu kui ka ettevõtete ja avalike asutuste tarvis, loob Eestist pärit teadlastele välismaalt tagasipöördumiseks head töötingimused ning suurendab õppejõudude ja teadurite hulgas doktorikraadiga töötajate osakaalu.

4. läbimurdevaldkond. INTELLEKTUAALSE KAPITALI RAKENDAMINE

Tartu Ülikool **kasvatab** teadmiste ja oskuste siirde ning teadus- ja arendustegevuse kaudu **intellektuaalset kapitali, rakendab seda** ühiskonnas senisest märksa laialdasemalt eriti innovaatilises **tootmises ja teadmispõhises poliitikas** ning suurendab oluliselt intellektuaalse omandi rakendamisest ja kaitsest saadavaid tulusid. Tartu Ülikool osaleb koostöös teiste ülikoolide, riigiasutuste, Tartu linna ja ettevõtete ja Euroopa Liidu regionaalse, riikliku ja rahvusvahelise tähtsusega programmide arendustöös ning praktiliste probleemide lahendamisel.

5. läbimurdevaldkond. ÕPPE KVALITEEDI TAGAMINE

Tartu Ülikool **tagab kõigis õppevormides õppe kõrge taseme**, rakendades tervikliku kvaliteedikontrolli süsteemi, pakub uusi, hästi ettevalmistatud kursusi, uuendab pidevalt õpetatava materjali sisu, parandab õpikeskkonda ja rakendab kaasaegseid õppemeetodeid. Ülikool kaasab uued sihtrühmad, luues paindlikud õppimisvõimalused välisüliõpilastele ja täiendusõppijaile traditsioonilistes ja uutes õppevormides.

Tartu Ülikool lähtub oma arengu suunamisel käesolevast strateegiast ja rakendab seda koostöös partneritega Eestis, Euroopas ja maailmas, tagades ühtlasi ülikooli liikmeskonnale ja oma partneritele pideva tagasiside.

II. TEGEVUSVALDKONNAD

GENERALIA

Eespool mainitud strateegia elluviimiseks tugevdab ülikool strateegilist juhtimist, mida teostab ülikooli nõukogu. Sidet ühiskonnaga ja koostööd ülikooliväliste partneritega tugevdab ülikool eelkõige kuratooriumi kaudu. Oluliseks peetakse õpetajate ettevalmistamist ja teadushariduse propageerimist. Teaduskondade erialadevahelise partnerluse ja ülikooli strateegiatöö tarvis moodustatakse *humaniora, socialia, realia et naturalia* ja *medicina* esindajatest alaline ülikooli strateegiakomisjon.

Humaniora peaülesanne on emakeelse rahvusülikooli edendamine, rahvusteaduste ja teiste humanitaarteaduste arendamine rahvusvahelisel tasemel, Eesti mõttekultuuri kujundamine ning Eesti õpetamine õppivaks ühiskonnaks.

Socialia tegevuse keskpunktis on rahvusvahelise teadustöö kõrval ühiskonna teenimine ning teadmispõhisuse ja innovatsioonipoliitika rakendamine.

Realia et naturalia ja medicina suur võimalus on loodus- ja arstiteadustel põhineva teadmismahuka kõrgtehnoloogilise tootmise aluste loomine – tehnosiirde tagamine ja arendustöö ettevõtluses ning meditsiinis.

HUMANIORA

Humaniora valdkond hõlmab põhilise osa filosoofia-, usu-, haridusteaduskonna õpetajate seminari ning osa Narva kolledži tegevusest. Humanitaarteadustel on Tartu Ülikooli missiooni ja visiooni realiseerimisel täita võtmeroll: arendades rahvusvaheliselt kõrgel tasemel teadust ja õpetetegevust, on ülikool samal ajal eesti kultuuri ja rahvuslike väärtuste kandja ja kaitsja,

eestikeelse kõrghariduse ja teaduse edendaja. Humanitaarteadused paigutavad Eesti Euroopa ja laiemalt kogu maailma kultuuri konteksti. Tartu Ülikool soovib *humaniora*'t arendada koostöös ja dialoogis kõigi Eesti akadeemiliste institutsioonide ja kultuuriasutustega. Valdonna eripäraks on vajadus säilitada Eesti riigi toel uurimistöös piisav mitmekesisus ja väljaõpe erialadel, millela on võimatu tagada eesti keele ja kultuuri terviklik ja jätkusuutlik areng.

SOCIALIA

Socialia valdkond hõlmab põhilise osa majandus-, õigus-, sotsiaal- ja haridusteaduskonna, õigusinstituudi ning ülikooli Euroopa kolledži, Pärnu kolledži ning osa kehakultuuriteaduskonna ja Narva kolledži tegevusest. Vastukaaluks valdkonna hajutatusele on vaja luua mehhanismid, mis integreerivad valdkonda ja loovad kriitiliselt vajaliku akadeemilise massi. See on võimalik saavutada vaid siis, kui kasvatada sotsiaalteaduste interdistsiplinaarsust nii valdkonna enda sees kui ka sotsiaalteadustega piirnevate naabriteaduste vahel. Valdonna eesmärgiks on aidata senisest suuremal määral kaasa sellele, et Eesti riigi poliitika ja ühiskonna areng tervikuna muutuksid teadmistepõhiseks.

REALIA ET NATURALIA

Realia et naturalia valdkond hõlmab põhilise osa matemaatika-informaatika-, bioloogia-geograafia-, füüsika-keemiateaduskonna, füüsika instituudi, mereinstituudi, tehnoloogiainstituudi ja Türi kolledži ning osaliselt ka arstiteaduskonna ja haridusteaduskonna tegevusest. Valdcond seab oma eesmärgiks suurendada eelkõige rahvusvahelisel tiptasemel teadusloomet ja kõrgtehnoloogilise tööstuse arenguks vajalike spetsialistide koolitamist, et tugevdada nii teadmistepõhise Eesti konkurentsivõimet. Valdonna strateegilisteks partneriteks on tänapäevastel tehnoloogiatel põhinevad Eesti suurettevõtted, kellega koos käivitatakse ühiseid uurimisprogramme. Valdonna killustatuse vältimiseks on otstarbekas moodustada valdkondlikke ühisstruktuure.

MEDICINA

Medicina valdkond hõlmab põhilise osa arstiteaduskonna ja sihtasutuse Tartu Ülikooli Kliinikum ning osaliselt bioloogia-geograafia- ja kehakultuuriteaduskonna ning tehnoloogiainstituudi tegevusest. Tartus on ajalooliselt kujunenud igati sobivad ja Eesti jaoks ainulaadsed tingimused nii rahvuslikus kui ka rahvusvahelises ulatuses arvestatava kliinilise ja biomeditsiinilise akadeemilise keskkonna edasiseks arenguks. Arstiteaduskonna missioon on kaasaegse arstiteaduse ja kogu ühiskonna arengutendentse järgiva meditsiinikeskkonna loomine ja arendamine, mis on vajalik arstide ja teiste meditsiinispetsialistide koolitamiseks, mitmekülgeks teadustööks ning Eesti meditsiinisüsteemi strateegiliseks juhtimiseks. Tartu Ülikooli kodumaisteks partneriteks *medicina* valdkonnas on Eesti Põllumajandusülikool, Eesti Biokeskus, teadusmahuka biomeditsiini ettevõtted ja Eesti tervishoiuasutused.

III. TEGEVUSKAVAD

GENERALIA

Organisatsioon

Üldeesmärk on ülikooli struktuuriüksuste – teaduskondade, asutuste ja instituutide koostöö tugevdamine, rahaliste vahendite suurendamine teadus- ja õppetegevuseks ning koostöö laiendamine partnerorganisatsioonidega.

1. Töötada välja rahvusülikooli seadus, milles sätestatakse ülikooli ülesanded rahvusülikoolina ja rahvusliku tippharitlaskonna järjepidevuse tagajana, tema tegevuse alused avalik-õigusliku juriidilise isikuna ning ülesannete realiseerimiseks vajalikud finantseerimise alused, mis tagaks ülikooli arengu arengukavast lähtudes. Seaduses sätestatakse peale selle ka ülikooli

- muuseumide, raamatukogu ja botaanikaia ning ülikooli kliinikumi roll ja finantseerimise alused.
2. Töötada välja rahvusvahelistumise tegevusprogramm, mille täitmine seatakse teadusprorektori tegevusprioriteediks. Programmi realiseerimiseks luua osakond välissuhtluse edendamiseks.
 3. Töötada välja tegevuskava rahvusteaduste edendamiseks ülikoolis, mille täitmine seatakse rahvusülikooli prorektori tegevusprioriteediks.
 4. Taotleda eesti keele kui teaduskeele arendamise riikliku programmi käivitamist. Stimuleerida eestikeelsete teadustööde ja kõrgkooli õppematerjalide valmistamist, väärtustades seda akadeemilistele kohtadele valimisel ja teistes akadeemilise tegevuse valdkondades.
 5. Koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga määratleda ülikooli kolledžite roll rakenduskõrgkoolidena ja regionaalsete arendusasutustena ning sätestada nende tegutsemise alused.
 6. Tugevdada koostööd teiste teadusülikoolidega ühiste struktuuride moodustamise ja jagatud ressursikasutuse teel.
 7. Laiendada partnerorganisatsioonide võrgustikke, millesse kaasata ettevõtteid, ühiskondlikke organisatsioone, riiklikke ja kohaliku omavalitsuse asutusi koostöö- ja partnerluslepingute alusel.
 8. Korrastada ülesannete jaotus õpetajakoolitusega tegelevate struktuuriüksuste vahel, lähtudes vajadusest koondada ressursse parema eesmärgi saavutamise nimel.
 9. Kujundada ülikooli raamatukogu juhtivaks asutuseks teadusraamatukogude konsortsiumis ELNET ja taotleda komplekteerimissummade suurendamist rahvusvaheliselt võrreldavale tasemele.
 10. Taotleda ülikooli ajaloolise keskkonna väärtustamise ja säilitamise riikliku programmi käivitamist.
 11. Ülikooli kirjastus keskendada eestikeelse õppekirjanduse väljaandmisele kõigi haridusastmete tarvis. Koostöös *humaniora* valdkonnaga seada eesmärgiks teadusväljaannete viimine rahvusvahelisele tasemele.
 12. Juurutada terviklik kvaliteedikindlustussüsteem ja koostada selle alusel kvaliteedikäsiraamat. Luua vastav teenistus. Akadeemilise personali töö hindamisel arvestada enam õppetöö kvaliteeti, sealhulgas üliõpilaste hinnanguid ainekursustele. Suurendada üliõpilaste motiveeritust ja vastutust ülikooli akadeemilises tegevuses.
 13. Süstemaatiliselt tugevdada ülikooli infotehnoloogilist infrastruktuuri, sealhulgas laiendada üliõpilaste arvutite kasutamise võimalusi.

Teadus- ja arendustegevus

Üldeesmärk on rahvusvahelistumine – võrgustikepõhise teadustöö mahu suurendamine ja keskkonna loomine, mis senisest enam toetab uute teadmiste loomist ning uuenduslike lahenduste kasutuselevõttu ühiskonnas: ettevõtluses, avalikus ja mittetulundussektoris.

14. Töötada välja ülikooli teadus- ja arendustegevuse programm, arvestades valdkondlikku tasakaalustatust.
15. Arendada välja rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised teaduse tippkeskused integreeritult doktoriõppega.
16. Tugevdada doktoriõppe korralduslikku külge, suurendada juhendajate ja doktorantide huvitatust ja vastutust doktorantuuri nominaalajaga lõpetamiseks ja laiendada rahvusvahelist koostööd doktoritööde juhendamisel.

17. Tehnoloogiainstituut arendada üle-eestiliseks tehnoloogiaarenduskeskuseks, millesse kaasata sihikindlalt Eesti ja eriti välismaiseid ettevõtluspartnereid. Luua intellektuaalomandi kaitse ja kommertsialiseerimise teenistus.
18. Taotleda Eesti Teadusfondi finantseerimise suunamist eelkõige doktori- ja järeldoktoriuuringutele.

Õppetöö

Üldeemärk on õppetöö kvaliteedi parandamine.

19. Arendada akadeemilist õppetegevust, lähtudes Eesti riigi vajadustest ja arvestades Euroopa Liidu kõrgharidusruumi konteksti.
20. Igale õppekavale määrata programminõukogu ja programmijuht, kelle ülesandeks on õppekava alusel tehtava õppetöö korraldamine ja sellega seotud arendustegevus, mis hõlmab muuhulgas eesmärkide, tööleasumisvõimaluste ja turundustingimuste kujundamist lähtuvalt ühiskonna vajadustest.
21. Suurendada iseseisva ja eri õppemethodikatel põhineva õppe osakaalu – auditoorse õppe osakaalu vähendada üldjuhul 40%-ni õppetöö mahust.
22. Suurendada kõrgkoolis õpetamise ettevalmistust ülikoolis.
23. Mitmekesistada õppimisvõimalusi täiendusõppesüsteemis, sh suveülikoolis, ja toetada tehnoloogiakasutust eri õppevormides, tehes selleks ülikoolidevahelist koostööd Eesti e-ülikooli raames.
24. Käivitada välisüliõpilastele suunatud koolitusprogrammid koos vastava turundustegevusega.
25. Töötada välja suurte auditooriumide väljaarendamise programm.
26. Valdkonnaõppe üldkursuste tarbeks anda välja eestikeelsed õpikud.

Õppejõud ja teadustöötajad

Üldeesmärk on akadeemilise jätkusuutlikkuse tagamine, mis tuleb saavutada parimate Eesti ja väliseadlaste töötamisega Tartu Ülikoolis.

27. Alustada järkjärgulist üleminekut individuaalse akadeemilise karjääri mudelile.
28. Viia akadeemilise personali sissetulekute tase vastavusse mudeliga 2-3-4 Eesti keskmist, korraldades vajaduse korral ümber õppe- ja teadustöö.
29. Koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga kavandada noorteadlaste akadeemilise karjääri atraktiivsemaks muutmise meetmed, sealhulgas suurendada teadlaskarjääri valimise motivatsiooni.
30. Kõigis teaduskondades töötada välja järelkasvuprogramm, mis ühitab doktoriõppe ülikooli akadeemilise jätkusuutlikkusega.
31. Järk-järgult rakendada ülikooli akadeemiliste ametikohtade täitmisel välismaise akadeemilise kogemuse nõuet.
32. Suurendada välismaiste ja inglise keeles õpetavate õppejõudude osakaalu, toetades strateegiliselt olulistel erialadel välisõppejõudude kaasamist ning kuulutades professorite ja dotsentide vakantsed ametikohad välja rahvusvahelises meedias. Soodustada välisõppejõudude eesti keele omandamist.

Üliõpilased

Üldeesmärk on tuua parimad gümnaasiumilõpetajad Tartu Ülikooli, kus nad saaksid hariduse, mis kindlustab neile elus edasijõudmise.

33. Rakendada kindlatel vastuvõtukriteeriumidel põhinevat lävendi skeemi nii riigieelarveliste kui ka tasuliste üliõpilaste vastuvõtu puhul.
34. Tasulise õppe hinnapoliitika kujundamisel lähtuda tegelikest õppekuludest ja turunõudlusest.

Ühiskonna teenimine

Üldeesmärk on ülikooli intellektuaalse kapitali rakendamine ühiskonnas.

35. Rakendada paremini ülikooli akadeemilist potentsiaali tasakaalustatud regionaalse arengu tagamiseks, tehes selleks koostööd kohalike omavalitsuste ja ettevõtetega nii rakendusuringute, arendustöö kui ka täienduskoolituse vallas. Tugevdada selleks regionaaltalituse ja täienduskoolitustalituse tööd ning kaasata koolitusse rohkem ülikooliväliseid eksperte.
36. Laiendada teaduse populariseerimist, toetades sealhulgas teaduskoolide, teaduskeskuse Ahhaa, muuseumide ja botaanikaiaia tegevust.
37. Taotleda seadusandlike hoobade rakendamist teaduskraadi omamise väärtustamisel.
38. Suurendada ülikooli rolli parlamendi, valitsuse, riigiasutuste ja avaliku sektori nõustaja ja avaliku arvamuse kujundajana.

HUMANIORA

Teadus- ja arendustegevus

39. Toetada rahvusvahelistumise valdkonnas erialasid, mis on ühinevas Euroopas läbilõõgijõulised. Teadustöö rahvusvahelistumisel asetada põhiorhk koostööle Euroopa Liidu teadusvõrgustike ning -programmidega.
40. Osaleda koostöös Euroopa Teadusfondiga aktiivselt Euroopa humanitaarteaduste tsiteerimisindeksi (*European Citation Index in Humanities*) koostamisel.
41. Luua valdkondlik interdistsiplinaarne doktorikool.

Õppetegevus

42. Säilitada olemasolevad bakalaureuseõppekavad ning suurendada nende interdistsiplinaarsust. Asendada õpetajakesksus õppijakesksusega, suurendades aktiivõppe ja üliõpilaste iseseisva töö osakaalu.
43. Soodustada erialade avatust külalisõppejõududele, toetada aktiivselt üliõpilaste, kraadiõppurite ja õppejõudude akadeemilist mobiilsust ja rahvusvahelisi kontakte.
44. Arendada süsteemset täiendusõpet, luues õppekavad *humaniora* võimalikele sihtrühmadele ning osaleda aktiivselt elukestva õppe koolitusturul ülikooli osatähtsusele vastava osa tagamisel.
45. Töötada välja ja käivitada kolm magistriõppe kava välisüliõpilastele ning vähemalt kolm magistri- ja doktoriõppe ühisprogrammi koos välisülikoolidega.

Organisatsioon

46. Taotleda rahvuskultuurile hädavajalike, kuid väikese koolitusvajadusega erialade õppe- ja teadustegevuse toetamiseks riikliku programmi käivitamist.

47. Tagada TÜ Raamatukogu järjepidev täiendamine rahvustrükiste ja Estica/Baltica trükistega, likvideerida aastakümnete jooksul tekkinud puudujäägid humanitaarvaldkonna teaduskirjanduse osas.
48. Filosoofiateaduskonna hoonete väljaehitamisel lahendada ruumiprogramm Jakobi 2 õppehoone põhjal, haridusteaduskonna väljaehitamine koos õpetajate seminariga näha ette Tähe tänaval.

MEDICINA

Teadus- ja arendustegevus

49. Arendada valdkonna üksuste põhjal välja vähemalt kaks uut Eesti teaduse tippkeskust.
50. Liituda valdkonnaga seotud rahvusvaheliste koostöövõrgustikega ning käivitada koostöös uusi teadus- ning arendusprojekte. Kaasata sihipäraselt valdkonna uurimis- ja arendustöösse rahvusvahelisi biotehnoloogiafirmasid.
51. Süvendada koostööd instituutide ja kliinikute vahel, et selgitada uuritavate meditsiiniprobleemide fundamentaalseid, kliinilisi ja sotsiaalseid aspekte ning rakendada tulemusi Eesti meditsiinisüsteemis elanikkonna eluviiside tervislikkuse edendamiseks.
52. Arendada kaasaegsel raku- ja molekulaarbioloogial ning bio- ja infotehnoloogial põhinevat teadustööd.
53. Luua kaks kraadiõppekooli ning ühiseid valdkonnasiseseid ja valdkondadevahelisi kraadiõppekavu.
54. Süvendada valdkonna üksuste vahelist koostööd biomeditsiinilise suunitlusega liikumis- ja sporditeadustes ning rakendada tulemusi Eesti haridus- ja spordisüsteemis.

Õppetöö

55. Kliiniliste erialade akadeemilise järjepidevuse tagamiseks täiustada arst-õppejõudude töö- ja palgatingimusi, et nende akadeemiline tegevus oleks senisest enam väärtustatud.
56. Luua teaduskondade spetsiifikale sobiv õppe kvaliteedi hindamise ja tagamise süsteem. Õppetöös pöörata suuremat tähelepanu üliõpilaste praktiliste oskuste omandamisele ja professionaalsete hoiakute kujundamisele.

Organisatsioon

57. Ehitada Maarjamõisa meditsiinilinnakus välja Tartu Ülikooli Kliinikumi uue hoonetekompleksi esimene etapp, et tõsta kliiniline uurimis- ja ravitöö kvalitatiivselt uuele tasemele.

REALIA ET NATURALIA

Teadus- ja arendustegevus

58. Saavutada teaduse tippkeskuste lülitamine rahvusvahelisse teaduse tippkeskuste võrgustikku.
59. Kaasata teaduse tippkeskused ja teaduskondadevälised teadusinstituudid doktoriõppe läbiviimisse, suurendada doktoriõppe mahtu ja tulemuslikkust.
60. Luua valdkondadevahelised PhD/MD kraadiõppekavad.
61. Näha valdkonna strateegilise arengu ühe põhisuunana interdistsiplinaarse koostöö edendamist ja intellektuaalomandi loomisele ja rakendamisele suunatud uurimistööd.
62. Näha valdkonna peamise kasvuallikana Euroopa Liidu teadus- ja arendustegevuse programme.

63. Pidada esmaoluliseks teadus- ja arendustöök vajaliku aparatuurse ja ruumilise baasi väljaarendamist.

Õppetöö

64. Arendada täppis- ja loodusteadustes ning meditsiinis välja niisugune akadeemiline potentsiaal, mis viiks nende erialade põhiõppe üliõpilaste osakaalu võrreldavaks tunnustatud teadusülikoolide vastavate näitajatega.

65. Arendada edasi õppekavu kooskõlas vastavate erialade õppekavade ühtlustamise programmiga Euroopas ja interdistsiplinaarseid ingliskeelseid õppeprogramme eesmärgiga pakkuda koolitust rahvusvahelisel turul.

Organisatsioon

66. Arendada teadus- ja arendustegevuse ning tehnoloogilise innovatsiooni integreerimiseks välja TÜ Tehnoloogiainstituut, mis kataks teaduskondade vajadused tehnoloogiliste arendusprojektide täitmisel, firmade rakendusteaduslike tellimustööde täitmisel ja tehnoloogilise kraadiõppe edendamisel. Rakendada valdkonna tehnoloogilist kompetentsust tehnoloogia arenduskeskuste kaudu.

67. Kujundada ja ehitada välja TÜ Loodusloomuuseum, mille osadeks oleksid botaanikaaed, zooloogiamuuseum, geoloogiamuuseum ja teised asjast huvitatud struktuuriüksused, muutes selle riiklike looduskogude säilitamise tugiasutuseks.

SOCIALIA

Teadus- ja arendustegevus

68. Luua vähemalt neli sotsiaalteaduslikku uurimiskeskust, nende seas interdistsiplinaarne riigiteaduste uurimiskeskus, mis ühendaks kogu riigiteaduste valdkonnas tehtavat kõrgetasemelist uurimistööd õigus-, majandus- ja sotsiaalteaduskonnas ning ülikooli ettevõtlikuskeskus, mis keskenduks ettevõtetmajanduslikule uurimis- ja nõustamistegevusele. Taotleda keskuste osalemist riiklikus tippkeskuste programmis.

69. Saavutada olukord, kus kõik kohalikud perioodilised sotsiaalteaduslikud väljaanded kinnistuksid vähemalt kolmes rahvusvahelises andmebaasis.

70. Suurendada sotsiaalteaduste doktorantuuri lõpetanute koguarvu viieteistkümmeni aastas.

Õppetöö

71. Luua magistriõppes uusi interdistsiplinaarseid õppekavasid nendel sotsiaalteaduste erialadel, kus selleks on olemas vajalik kompetentsus ja turunõudlus.

72. Viia võrkeelsete (eriti ingliskeelsete) õppekavade ja kursuste arv vähemalt 10%-ni kõigist valdkonna õppekavadest ja kursustest. Saavutada välisüliõpilaste osakaaluks vähemalt 10%.

Organisatsioon

73. Suurendada sotsiaalteadustes vajalikku kriitilist massi, et toetada õppeprogramme ja osalemist rahvusvahelistes teadusprojektides, luues tunnustatud teadusülikoolidega partnerülikoolide võrgustikud.

74. Tagada kõigi tähtsamate sotsiaalteaduslike andmebaaside ja ajakirjade kättesaadavus.

IV. ARENGUKAVA TÄITMINE JA FINANTSEERIMISE PÕHIMÕTTED

75. Arengukava on ülikooli strateegiline dokument, mille lisadeks on perioodi kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed arengutähised (lisa 1) ning investeeringute vajadus (lisa 2).
76. Ülikool koostab arengukava alusel valdkondi, teaduskondi ja asutusi silmas pidades igaks aastaks arendusülesanded, mille täitmine tagatakse ülikooli eelarves.
77. Arengukava arutatakse iga aasta ülikooli nõukogus.
78. Arengukava täitmise, muudatuste ja järgmise aasta arendusülesannete kohta teeb ettekande teadusprorektor, tuginedes teaduskondade ja struktuuriüksuste aruannetele.
79. Ülikool koostab pikaajalise investeeringute kava, mis on seotud arengukavas püstitatud eesmärkide täitmisega.
80. Ülikool kaasab arengukava täitmiseks rahalisi lisavahendeid Eesti riigi eelarvest ning mitmesugustest programmidest, Euroopa Liidu tõukefondidest ja muudest finantsallikatest.
81. Ülikool töötab välja ja rakendab tulemusjuhtimise süsteemi, mis motiveerib struktuuriüksuseid ja töötajaid täitma arengukavas püstitatud eesmärke.

ARENGUTÄHISED

Tähised kujutavad endast arvulisi orientiire, mis on valitud ülikooli arengus toimuvate muutuste jälgimiseks. Nad peegeldavad oodatavaid kvalitatiivseid muutusi ning seavad soovitava arvulised eesmärgid, millest teaduskonnad ja teised struktuuriüksused saavad lähtuda oma täpsustatud arengueesmärkide väljatöötamisel.

Tähised peegeldavad visiooni aastaks 2008 ning nende saavutamiseks oleks loodud kindel alus ülikooli jätkusuutlikule arengule. Samal ajal peegeldavad tähised indikaatoritena rakendatavate abinõude efektiivsust, sest need põhinevad möödunud aastate andmete statistilisel kokkuvõttel ning nende muutused annavad toimuvate protsesside kohta objektiivset tagasisidet.

Tähis	Võimalikud mõõdetavad näitajad	Seis 2002/2003	Soovitatav tulemus 2008
1. Koolitada avalik-õiguslike ülikoolide seas jätkuvalt 40-45% bakalaureuse- ja magistriõppe üliõpilastest.	Osatähtsus koolitusturu eri lõikudes (BA/BSc, MA/MSc, PhD)	42%	40-45%
2. Tuua ülikooli valdav osa riigieksamite hinnete alusel parimatest keskhariduse omandanutest	Sisseastumisel läbiminev punktide arv, riigieksamite tulemused ainete kaupa		
3. Suurendada võõrkeelsete õppekavade arvu 15-ni	Võõrkeelsete õppekavade arv	0	15
4. Suurendada välisüliõpilaste arvu vähemalt 1000-ni	Välisüliõpilaste arv	376	1000
5. Suurendada õppeaastaks 2007/2008 doktorantuuri lõpetanute arvu aastas 150-ni ning doktoriõppe edukuse üldist taset 70%-ni	Nominaalajaga lõpetanute arv Edukus	42 40%	150 70%
6. Suurendada Teadusinfo Instituudi (ISI) poolt refereeritavates ajakirjades avaldatavate teadusartiklite arvu vähemalt 900 artiklini aastas ning eelretsenseeritavate publikatsioonide arvu kõigil erialadel kokku vähemalt 1700 publikatsioonini	ISI artiklite arv Eelretsenseeritavate publikatsioonide arv	2001 – 413 2001 – 950	900 1700
7. Suurendada rahvusvaheliste ja ettevõtluslepingute mahtu vähemalt 150 miljoni kroonini	Lepingute üldmaht	61 milj krooni	150 mln krooni

8. Arendada välja 10 uut erialadevahelist teaduse tippkeskust	Tippkeskuste arv	6	16
9. Suurendada intellektuaalse omandi kaitsest ja rakendamisest saadavaid tulusid 20 miljoni kroonini	Tulud intellektuaalse omandi kaitsest	0,05 mln krooni	20 mln krooni
10. Katta vähemalt 30% bakalaureuseastme õppekavas loetavatest kohustuslikest ainetest eesti keeles ilmunud õppematerjalidega		~20%	30%
11. Suurendada ülikoolis doktorikraadiga töötajate osakaalu täiskoormusega koosseisuliste õppejõudude ja teadurite hulgas keskmiselt 80%-ni	Doktorikraadiga töötajate osakaal	59%	80%

TARTU ÜLIKOOLI INVESTEERINGUD

Tartu Ülikool lähtub eelolevaks perioodiks investeeringute kava koostamisel järgmisest:

- 1) ülikooli eelarvest kapitaliinvesteeringuteks eraldatav summa kuni aastani 2008 on kogusummas 240 miljonit krooni;
- 2) ajalooliste hoonete riiklik programm võimaldaks investeeringuid sellel ajavahemikul kuni 150 miljonit krooni;
- 3) struktuurifondide toel oleks võimalik perioodil 2004–2006 finantseerida investeeringuid kuni 150 miljonit krooni ning perioodil 2007–2008 kuni 200 miljonit krooni;
- 4) Sotsiaalministeeriumi poolt rahastatav Ravimiameti ruumide väljaehitamine Nooruse 1 hoones – 16 miljonit krooni.

Seega kokku eri finantseerimisallikatelt prognoositav laekumine kuni 756 miljonit krooni.

Tartu Ülikooli prioriteetsed investeeringud aastatel 2004–2008 (hinnanguline maksumus 2003. a hindades, mln krooni)

Arvestades vajadust tagada Tartu Ülikooli tippkeskustele kaasaegne töökeskkond (keemiahoone, Nooruse 1 kompleks), on selle perioodi prioriteetseteks strateegilisteks objektideks:

Objekt	Maksumus
Keemiahoone	120
Nooruse 1 kompleks (farmaatsia instituut, tehnoloogiainstituut, Riigi Ravimiamet)	77
Tiigi 80 (Meediamaja)	50
Jakobi 2 (vabanev hoone)	26
Jakobi 5 (kehakultuuriteaduskonna õppehoone ümberehitus)	15
Spordihoone	53
Ülikooli 16 (von Bocki maja)	17,8
Näituse 13a õppehoone	7,5
Vanemuise 46 ringauditoorium	5,1
Kokku summas ca	371,4

1. Informatsioon olulisemate investeeringute vajaduse kohta (hinnanguline maksumus 2003. a hindades, tuhat krooni)

Jrk	Nimi ja aadress	Hoone üldpind m ²	Maksumus 2004-2008	Märkused
1	Usuteaduskond			
2	Õigusteaduskond			
2.1	Iuridicum 2, Näituse 13a	1471,3	7 000	Seisab tühjana, ootel ½ hoonest
2.2	Iuridicum, Näituse 20	2100,2	500	Parkla
3	Arstiteaduskond			
3.1	Vivaariumihoone, Lunini 14/16		12 000	
3.1	Farmaatsia instituut, Nooruse 1			Vt tehnoloogiainstituut, p 13.3
3.2	Nooruse 9	7124,2	6 000	Katused, fassaadid, aknad jms hooldusremont
4	Filosoofiateaduskond			
4.1	Ülikooli 16	1429,0	17 800	
4.2	Küütri 2 (inglise filoloogia)	1226,8	2 000	Siseruumide remont, keskküttele viimine
4.3	Keelekeskus, Näituse 2	1710,1	3 500	Keldri väljaehitamine, fassaad, parkla
4.4	Kunstide osakond, Lai 34	1111,5 sh kelder 370,0	3 000	Keldri väljaehitamine, fassaadi remont, katuse parandamine
4.5	Peahoone aud 128	88,0	500	Kapitaalne remont
4.6	Jakobi 2	6516,6 v.a keemiaring 439,4	26 000	Uue keemiahoone valmides rekonstrueeritakse filosoofiateaduskonnale, osa siseruume vajavad vähest remonti, osa aga põhjalikku. Katus ja ca pooled akendest on vahetatud. Arvestades ülaltoodut, võib remonttööde m ² maksumuseks võtta 4000 kr
5	Bioloogia-geograafiateaduskond			
5.1	Vanemuise 46	6600,2 v.a ringaud	16 000	Remondi lõpetamine hoones (v.a muuseumid), fassaadi remont, akende vahetuse lõpetamine, katusealuse väljaehitamine
5.2	Ringauditoorium, Vanemuise 46	332,3	3 800	Sh mööbli restaureerimine
5.3	Botanika ja ökoloogia instituut, Lai 36	1382,2	22 000	Alternatiiv on krundi Oa 4, 6, 6a väljaehitamine nii botanikaiale kui botanika ja ökoloogia instituudile

6	Füüsika-keemiateaduskond			
6.1	Uus keemiahoone a) uusehitis Ravila tn b) Tähe 4 juurdeehitis	12000,0 8500,0	120 000 91 000	
6.2	Füüsikahoone, Tähe 4	17607,2	12 000	Ventilatsioonisüsteemi rekonstrueerimine 9 mln kr. Juhul kui ehitada füüsikahoone välja Maarjamõisa väljale või Riia tn-le, siis on Tähe 4 hoone võimalik üle anda haridusteaduskonnale
7	Haridusteaduskond			
7.1	Õpetajate seminar, Salme 1a	3637,6	5 000	Jooksvad remonthooldustööd
7.2	Salme 1a	3000,0	30 000	Juurdeehitis
7.3	Purde 27	4990,6	3 000	Olemasoleva ehituse lõpetamine (õppepinnad)
8	Kehakultuuriteaduskond			
8.1	Jakobi 5, õppehoone	1489,0 lisaks saali 371x 3= 1113,0	15 000	Vajalik on remont ca 30% ruumides, fuajees ja trepikodades. Saali ümberehitus kolmekorruseliseks õpeteaduslaborite blokiks. Vundamentide osaline tugevdamine.
8.2	Lai 37, parkla	791,0	500	Parkla rajamine ja piirdemüüri remont
9	Majandusteaduskond			
10	Matemaatika-informaatikateaduskond			
11	Sotsiaalteaduskond			
11.1	Meediamaja, Tiigi 78	4000,0	50 000	Juurdeehitis
11.2	Tiigi 78	4127,4	4 800	Keldriruumide väljaehitamine, kanalisatsioonitorustike vahetus, jooksev remont
12	Tugistruktuurid			
12.1	Peahoone, Ülikooli 18	6184,2	15 000	Vundamentide kindlustamine, fassaadi ja katuse remondi lõpetamine, keldriruumide väljaehitamine
12.2	Administratiivhoone, Ülikooli 18a	1626,0	6 500	Vundamentide kindlustamine, fassaadi remont
12.3	Arhiiv, Jakobi 1	1669,0	6 000	Arhiivi väljaehitamine, fassaadi remont

12.4	Raamatukogu, Struve 1	27662,9	15 000	Ventilatsioonisüsteemi väljavahetamine, jooksvad remondid
12.5	Uus troopikahoone, Lai 38		5 000	Tööde lõpetamine
12.6	Botaanikaed Lai 38		2 200	territooriumi renoveerimine ja tiigi korrastamine
12.7	Oa tn 4, 6, 6a krundi arendamine		20 000	Koos BGBO õppehoone ehitamisega
12.8	Spordihoone, Ujula 4	14890,0	53 000	Ümber- ja juurdeehitus koos Tartu Ülikooli Akadeemilise Spordiklubi ja linnavalitsusega
12.9	Residents, Vallikraavi 25	470,8	5 200	
13	Tehnoloogiapark, instituudid			
13.1	Mereinstituut, Tallinn Mäealuse 10a	920,0	1 200	Väljaehitamise lõpetamine
13.2	Füüsika Instituut, Riia 142	7353,8	5 000	
13.3	Tehnoloogiainstituut Nooruse 1, sh AR farmaatsia instituut	7700,0	77 000	Ravimiamet kolib Biomeedikumist Nooruse 1, dekanaat Veski 63st Ravila 19sse.
14	Muud			
14.1	Ülikooli 20	1279,7	2 500	Fassaadi remont
14.2	Toomkiriku varemete konserveerimine		3 000	Tööde lõpetamine, koosfinantseerimine linnavalitsuse ja riigiga
14.3	Ajaloo muuseum, Lossi 25	3883,9	2 500	Valge saali renoveerimine, peatrepikoja remont, katusealuse väljaehitamine
14.4	Tähetorn, Lossi 40	1311,0	6 300	
14.5	Vana-Anatoomikum	2156,5	22 000	Restaureerimine
14.6	Akadeemiline klubi, Veski 6	985,6	10 000	
14.7	Puiestee 43	436,0	3 000	
14.8	Üliõpilasmaja, Kalevi 24	1501,6	30 000	

Kokku ca

650 800

2. Kolledžite investeeringute vajadus (hinnanguline maksumus 2003. a hindades, tuhat krooni)

15.1	Narva Kolledž		40 000	Uue hoone ehitus
15.2	Türi Kolledž		6 500	Õppehoone ümberehitus ja ühiselamu hoone katusealuse ehitus
15.3	Pärnu Kolledž		20 800	Õppehoone III etapi ehitus

Kokku ca

67 300

KÕIK KOKKU ca 750 miljonit krooni